

ZAHRAŇIČÍ

in.ihned.cz/zahranici

Tip

Hliněné suvenýry

Džerbu proslavilo po celém světě umění místních hrnčičů. Toto řemeslo zde má dlouhou tradici. Nejvíce hrnčičských dílen najdete v Guellale. Téměř každý dům tu slouží zároveň i jako prodejna keramiky. Návštěvníci si zde mohou také sami zkusit práci na hrnčičském kruhu. Je to chytrý trik. Teprve když se kupec přesvědčí, o jak náročnou práci jde, dokáže skutečně ocenit výrobky zdejších mistrů. Ti nabízejí nejen ručně malované talíře a džbány, ale i různé kuriozity. Jednou z nich je „kouzelná amfora“, do níž lze vodu nalít dvěma různými otvory, přičemž z žádného nevyteče zpět, ani pokud se obrátí vzhůru. Trik je založen na fyzikálních zákonech, které nakonec způsobí, že se voda objeví v malé boční díře.

něž dorazil domů. Během této dlouhé doby zažil při svém putování mnoho podivných dobrodružství. Jedním z nich bylo setkání s pojídači lotosových plodů v zemi Lotofágů. Během něho přišel málem o několik členů posádky své lodi. Nikoliv však proto, že by Lotofágové byli k cizincům zlí. Právě naopak.

Homér popisuje tuto epizodu do všech podrobností. Divoký vítr zanesl prý jednou Odysseovu loď k neznámému břehu. Mořeplavci vystoupili, aby nabrali pitnou vodu. Poté byli tři členové posádky vysláni na průzkum. Dlouho se nevraceli, proto se je sám Odysseus vydal hledat. Jeho obavy, že se námořníkům něco zlého přihodilo, se brzy ukázaly jako liché. Poznal, že přistáli v zemi Lotofágů.

Tito lidé přijímali cizince vlídně a každému nabídli svůj pokrm, sladký plod lotosu. Kdo toto báječné jídlo ochutnal, nechtěl se už nikdy vrátit domů a do smrti si přál žít na raj-

Typický venkovský domek berberských zemědělců

Obľíbeným suvenýrem z Džerby jsou výrobky místních hrnčičů.

ském ostrově. Také Odysseovi námořníci okusili lahodné plody lotosu, a proto chtěli v zemi Lotofágů zůstat až do smrti. Když se bránili návratu na loď, nechal je ithacký král odvést násilím a svázané zavřít do podpalubí. Pouta jim byla sundána, až když ostrov zmizel za obzorem.

Záhada lotosových plodů

Nabízí se pochopitelně otázka, o jakém druhu ovoce Homér vlastně mluví. S jistotou na ni však zatím nedokázal odpovědět nikdo. „Gastronomická kapitola“ o zemi Lotofágů patří k největším záhadám eposu. Lotos totiž žádné plody nemá, pouze nádherné květy. Navíc se na Džerbě vůbec nevyskytuje, to není jeho přirozené prostředí. Jde tedy zřejmě o básnickou licenci či záměnu jmen.

Jakým ovocem tedy ve skutečnosti dávní Lotofágové hostili cizince? Která rostlina nesla obyvatelům ostrova „lotosové plody“, báječný pokrm zapomenutí, který rozptyloval všechen smutek a starosti?

Jeden místní profesor se rozhodl záhadu vyřešit. Prostudoval nejen Homéra, ale i další antické autory. Někteří z nich, například Polybios a Plinius, popisují ve svých dílech toto ovoce velmi podrobně. Tuniský badatel nakonec dospěl k jednoznačnému závěru, že šlo o plody keřku jménem cicimek nebo také jujuba, latinsky Zizyphus lotus. Patrně však při usilovném studiu neopustil svou pracovnu, jinak by si všiml, že se tato rostlina nikde na ostrově nevyskytuje...

Podle jiné teorie byly oním zázračným ovocem „berberské fíky“, sladké plody opuncí. Rovněž má k pravdě asi dost daleko. Tento druh kaktusu totiž nepatří k původní flóře Tuniska a byl sem zavlečen teprve v nedávné minulosti.

Plochá krajina ostrova má úrodnou půdu a příjemné klima. Zemědělství v této části světa ovšem pochopitelně vyžaduje umělé

Byly bájnými plody Lotofágů datle, které se dodnes ve velkém na ostrově pěstují? Většina historiků se domnívá, že nejspíše ano.

zavlažování. Pěstují se granátová jablka, olivy a především datle. Právě toto ovoce může být klíčem k celé záhadě. Je totiž dost pravděpodobné, že se s ním Odysseova výprava poprvé setkala až na tomto místě.

Kacíři z bílých mešit

Dnešní obyvatelé Džerby se rádi označují za potomky legendárních Lotofágů. Ve skutečnosti jde o Berbery silně promíšené se všemi etniky, která nějak zasáhla do dějin ostrova. Jsou pověstní svou soudržností a vyznávají zvláštní formu islámu. Patří totiž ke „kacířské“ sektě ibádovců, která se rozešla s převládající muslimskou naukou už v 7. století.

Jejich životní filozofie klade důraz nejen na příkazy koránu, ale i na svobodu jednotlivce a demokratickou volbu hlavy obce, ➔